

Symposium Alliantie Voeding in de
Zorg richt blik op de toekomst

Tom van Loenhout geridderd bij afscheid

In het auditorium van ziekenhuis Gelderse Vallei in Ede kwamen vele genodigden samen om afscheid te nemen van Tom van Loenhout als bestuursvoorzitter van Alliantie Voeding in de Zorg. Met een symposium werd er volop terug- én vooruitgeblikt op de alliantie en haar impact op de zorg.

Ziekenhuis Gelderse Vallei, gespecialiseerd in voeding, bewegen en slaap, was de perfecte locatie. Tom van Loenhout, inmiddels met pensioen, was er meer dan dertig jaar werkzaam. Menrike Menkveld-Beukers, directeur van de Alliantie Voeding in de Zorg, opende de middag: "Als alliantie hebben we de afgelopen jaren veel ontwikkelingen doorgemaakt. Er is veel gedaan, zoals het meedenken in de ambities van het Nationaal Preventieakkoord. Er loopt nu van alles om die te realiseren, maar er is ook nog een heel terrein om te ontdekken."

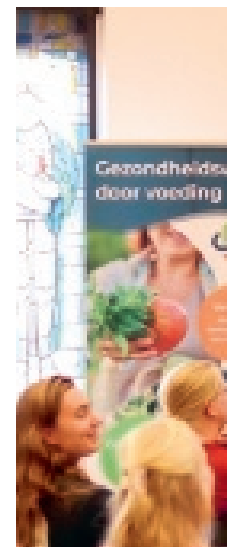
Verschillende sprekers presenteerden tijdens het symposium de nieuwste ontwikkelingen binnen hun werk- en onderzoeksveld. Zo liet Manon van den Berg (Radboudumc) de ontwikkeling zien van het voedingsonderwijs binnen de geneeskundeopleiding. Slechts vier procent van de onderwijstijd gaat nu over voeding, terwijl leefstijl een steeds grotere rol speelt in de zorg. Een landelijke werkgroep met vertegenwoordigers van alle geneeskundefaculteiten, de Nederlandse

Vereniging van Diëtisten (NVD), Student & Leefstijl en Wageningen University & Research en gecoördineerd door de alliantie, koppelde thema's rond voeding en leefstijl aan het landelijke raamplan. Dit leidde tot 21 leerdoelen leefstijl en 11 leerdoelen voeding, goedgekeurd door de Opleidingscommissie

Geneeskunde (OCG), de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en de Vereniging voor Medisch Onderwijs (NVMO).

Tools in de zorg

Renate Winkels (Wageningen University &

► Alliantie Voeding in de Zorg

In 2007 werd in de regio Foodvalley een samenwerking opgericht tussen Ziekenhuis Gelderse Vallei en de afdeling Humane Voeding van Wageningen University & Research. Deze droeg voorheen de naam Alliantie Voeding Gelderse Vallei, maar dit dekte in 2017 de lading niet meer toen ziekenhuis Rijnstate ketenpartner werd.

In 2023 trad ook UMC Utrecht toe als ketenpartner. De alliantie biedt een proeftuin om voedingsonderzoek en innovaties in de zorgpraktijk te onderzoeken en te implementeren. Voor landelijke uitrolprojecten krijgt de Alliantie Voeding in de Zorg steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Research) begon met een oefening met het publiek. Ze ging vier van de vijftien punten uit de Richtlijnen goede voeding langs. Mensen werd gevraagd te gaan zitten als ze niet aan de richtlijn voldeden. “Tom vertelde me dat het een normerende oefening is. Je vraagt mensen namelijk of ze altijd gezond

bezig zijn. Hij zei dan: ‘Ik scoor ook niet alle punten, maar hiermee zien we waar verbetering mogelijk is.’” Winkels was betrokken bij de ontwikkeling van de Eetscore. Dit instrument laat patiënten zien in hoeverre hun eetpatroon voldoet aan die Richtlijnen goede voeding. “De Eetscore kan helpen om het gezondheidsbesef te vergroten en geeft inzicht in de voedingskwaliteit.”

“Maar inzicht alleen is niet voldoende om mensen te laten veranderen. Je moet kijken naar hoe je mensen zo goed mogelijk kunt ondersteunen om daadwerkelijk stappen te maken richting gezondere voeding, bijvoorbeeld door te investeren in onderwijs”, stelt Winkels. De komende tijd werkt ze aan het EetWijzer-project om de Eetscore te implementeren in een aantal specifieke zorggroepen.

Goede Zorg Proef Je

Iris de Koning (Alliantie Voeding in de Zorg)

- ◀◀ Tom van Loenhout met Peter Maat.
- ◀ Tom van Loenhout tijdens het symposium ter ere van zijn afscheid.

presenteerde het programma Goede Zorg Proef Je, dat ziekenhuizen ondersteunt bij de overgang naar een gezond en duurzaam voedingsaanbod. In 2030 moet de helft van de ziekenhuizen een eiwitverhouding van 40 procent dierlijk en 60 procent plantaardig bieden aan medewerkers en bezoekers. Ziekenhuis Gelderse Vallei – hét ‘voedingsziekenhuis’ – geldt als voorbeeld met zijn gezonde menukaart en unieke maaltijdservice, vers bereid vanuit een eigen keuken. Hoewel vrijwel alle ziekenhuizen (67 van de 70) inmiddels actief deelnemen aan het programma, blijven de doelen een uitdaging, met name rond de eiwittransitie en het aandeel gezond voedsel.

Dialoog

Onder moderatie van Ellen Kampman (Wageningen University & Research) gingen Paul Blokhuis (voorzitter Samenwerkende Topkli-

▲ Van links naar rechts: Renate Winkels, Manon van den Berg, Iris de Koning, Tom van Loenhout en Peter Maat.

nische Ziekenhuizen), Gerda Feunekes (directeur Agrotechnology & Food Sciences Group van Wageningen University & Research) en Tessa Verlaan (MDL-arts bij Gelderse Vallei) in dialoog over de toekomst van de alliantie. Het bracht verschillende ingangshoeken - politiek, beleid, onderzoek en de praktijk - bij elkaar. Paul Blokhuis, voormalig staatssecretaris van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, ziet al veel positieve ontwikkelingen, zoals dat steeds meer ziekenhuizen hun voedingsaanbod gezonder maken. Er komen steeds meer leefstijlloketten, zoals het Gezondheidsplein van ziekenhuis Rijnstate, aldus Blokhuis. Arts Verlaan beaamde blij te zijn met het initiatief en vertelde dat ze weleens patiënten naar het leefstijlloket in haar ziekenhuis doorverwijst. Dit doet ze met name bij patiënten met een combinatie van maag- en darmklachten en een ongezonde leefstijl.

Blokhuis pleitte voor goed leiderschap vanuit de politiek, met investeringen in actief preventiebeleid. "Goede preventie is een zaak van lange adem en dus visie. Als je in heel Nederland een gezonde schoollunch zou introduceren en iets doet aan de voedselomgeving van jongeren, dan gaan de ziekenhuizen het op een gegeven moment

rustiger krijgen." Kampman en Feunekes vinden dat onderzoekers het implementatiegedeelte van gezonde voeding in de zorg al moeten incorporeren in hun studies om te laten zien wat het de samenleving oplevert. Dit kan in de vorm van Key Performance Indicators en het betrekken van de stakeholders. Feunekes: "Zo laat je zien dat het niet alleen voedingskundig werkt, maar ook kostentechnisch klopt."

Afscheidsspeech

Van Loenhout nam de aanwezigen tijdens zijn afscheidsspeech mee in een terugblik op zijn tijd bij de alliantie. In 2007 raakte hij erbij betrokken, toen hij voorzitter was van de medische staf in Ziekenhuis Gelderse Vallei. Er werd regelmatig gelachen, maar zijn dankwoord ging niet zonder brok in de keel. "Mijn tijd bij de alliantie raakte precies de wereld tussen ziekenhuis en wetenschap, waar zoveel samenkomt. Ik kreeg de kans om voorzitter te worden, dat heb ik met heel veel plezier gedaan."

Zijn voorzitterschap van de alliantie was vooral een verbindende en enthousiasmerende rol, met het verkennen van nieuwe onderzoeksgebieden en het leggen van contacten in binnen- en buitenland. Alliantie Voeding in

de Zorg is in die tien jaar gegroeid naar een landelijk expertisecentrum en een internationaal begrip met een sterk netwerk van ketenpartners. "Dat is vooral te danken aan al onze medewerkers en onderzoekers, die hier al die jaren hun best voor hebben gedaan", aldus Van Loenhout. Aan zijn opvolger Peter Maat, neuroloog in Ziekenhuis Gelderse Vallei, gaf hij Aziatische eetstokjes als symbolische overdracht van werkzaamheden. "Aan Peter hebben we echt een ideale kandidaat die in het ziekenhuis al heel veel zaken voor elkaar heeft gekregen."

Koninklijke onderscheiding

René Verhulst, burgemeester van de gemeente Ede, mocht Van Loenhout het koninklijk nieuws vertellen dat hij werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Dit kwam als een totale verrassing, al is het niet de eerste keer dat iemand van de alliantie deze koninklijke titel krijgt. De mede-oprichter van de alliantie, Diederik Klapwijk, werd in 2018 geridderd bij een symposium over voeding en revalidatie. Verhulst bedankte Van Loenhout voor zijn onverminderde inzet als arts en bestuursvoorzitter. ●

“
De alliantie raakt precies de wereld tussen ziekenhuis en wetenschap, waar zoveel samenkomt